

Nr 40.

Utlåtande i anledning av väckt motion om jämställande i pensionshänseende av personal på frivillig övergångsstat med annan förtidsavgången personal.

(5:e avd.)

I en inom andra kammaren väckt motion (II:190) har herr *von Friesen* hemställt, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära utfärdandet av sådana författningsändringar, att personalen på frivillig övergångsstat i pensionsavseende jämställes med annan förtidsavgången personal.

Till stöd för det sålunda väckta yrkandet anföres i motionen följande.

»Genom kungörelse den 23 oktober 1925 rörande arméns och marinens övergångsstat reglerades löne- och pensionsförhållanden för dessa personalkategorier. Beträffande rätten till pension stadgas, att de för personal å aktiv stat gällande bestämmelserna skola äga tillämpning jämväl å motsvarande personal å övergångsstat, såväl frivilligt som tvångsvis överförd, dock med den spärregeln för de frivilligt överförda, att om deras pension överstiger lönen vid avgången från beställningen, pensionen skulle reduceras till lönebeloppet. Personal i övergångsstat skall vid avgång med pension sålunda erhålla samma pension som motsvarande personal å aktiv stat.

Jämlikt kungl. kungörelsen den 30 juni 1947 angående omreglerad tjänste- och familjepension stadgas, att även för personal å övergångsstat tjänste- och familjepension skall utgå efter 1947 års pensionsreglemente. Beträffande frivilligt överförd personal stadgas dock, att grundbeloppet av omreglerad tjänstepension icke må bestämmas till högre belopp än vad som svarar mot lönen vid överföring till övergångsstat. Detta har medfört, att personal å frivillig övergångsstat erhållit pension till avsevärt lägre belopp än sagda reglemente stadgar för olika befattningshavare. Däremot har tvångsvis överförd personal i pensionsavseende jämställts med aktiv personal, icke den frivilligt avgångna. Detta torde icke vara i överensstämmelse med 1925 års beslut. För att göra den frivilliga övergångsstaten mera tilltalande — vilket ju var naturligt — ansåg sig riksdagen böra bevilja de frivilligt avgångna även bättre ekonomiska villkor än vad Kungl. Maj:t då föreslagit. Det var säkert ej riksdagens mening, att denna förbättring sedan skulle medföra i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag *försämrade* pensionsförmåner för den frivilliga övergångsstaten. Någon principiell skillnad mellan denna och den tvångsvisa lärar i varje fall icke hava avsetts eller såvitt framgår av riksdagsbehandlingen ens ifrågasatts. Den spärregel som infördes för den grupp av frivilligt överförd personal, vars pensioner överstego lönerna, har också kommit att verka på ett sätt som med säkerhet icke avsetts. Att åstadkomma likställighet i fråga om pensionerna för de frivilligt överförda synes numera desto mer befogat som flera inom denna personalkategori under kriget togos i anspråk för beredskapstjänstgöring i full utsträckning. På grund av den omfattande tjänstgöring, som därige-

nom pålades de frivilligt överförda, blevo många av dem nödgade att lämna den civila befattning för vars erhållande de valt frivillig avgång. Genom beslut den 24 oktober 1948 har Kungl. Maj:t avslagit en framställning om erhållande av kaptens pensionsförmåner till en person, som 1926 såsom löjtnant överförts till frivillig övergångsstat. Under beredskapen tjänstgjorde denne bl. a. såsom chef för en fältbataljon. Från och med den 1 december 1939 till och med den 1 juli 1947 hade han fått vidkännas pensionsavdrag i likhet med kaptens. Han bestred majors tjänsteåliggande med löjtnants lön, medan honom underställda kompanichefer erhöilo kaptens lön.»

Utskottet får till en början erinra, att genom kungörelse den 14 maj 1948 (nr 257) ändring vidtagits i vissa delar av den i motionen åberopade kungörelsen den 30 juni 1947 angående omreglerad tjänste- och familjepension m. m. Nämnda ändring innebär bl. a., att beställningshavare på frivillig övergångsstat med verkan från och med den 1 juli 1947 fått sina pensionsförmåner i princip anpassade efter den pensionsnivå, som gäller för å övergångsstat tvångsvis överförda beställningshavare. Den nya pensionen beräknas med tillämpning av 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente på grundval av den löneklass i statens allmänna avlöningsreglemente, som motsvarar den löneklass i vilken beställningshavaren åtnjutit lön å övergångsstat. Pensionen är sålunda numera avvågad med hänsyn till såväl vederbörandes löneställning som antalet tjänsteår på aktiv stat. Såvitt utskottet kan finna har genom berörda författningsändring syftet med motionen i huvudsak redan nåtts. Med anledning av det i motionen anförda exemplet, enligt vilket Kungl. Maj:t avslagit en framställning om kaptens pensionsförmåner till en löjtnant som överförts till frivillig övergångsstat, får utskottet framhålla, att detsamma berör en fråga, som närmast angår ifrågavarande personalkategoris möjligheter till befordran i beställning på övergångsstat och som icke torde kunna upptagas till behandling i nu förevarande sammanhang.

Åberopande det anförda får utskottet hemställa,

att motionen II: 190 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 2 mars 1951.

På statsutskottets vägnar:

KARL WARD.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Iwar Anderson, Ohlon, Leander, Gillström, fröken Andersson, herrar Eric Ericson, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Andrée, Einar Persson, Ivar Persson, Axel Andersson, Pålsson och Svärd; samt

från a n d r a kammaren: herrar Ward, Boman i Kieryd, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Svensson i Ljungskile, Lindholm, Rubbestad, Eriks-son i Sandby, Staxång, Pettersson i Dahl, Kollberg, Petterson i Degerfors, Kyling, Svensson i Alingsås och Larsson i Stockholm.